

**SEKTOROWY
PROGRAM
OPERACYJNY**
Restrukturyzacja i modernizacja
sektora żywnościowego
oraz rozwój obszarów wiejskich,
2004 - 2006

Urząd Marszałkowski

Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

Biuletyn Informacyjny
Rolnictwo i Obszary Wiejskie
Warmii i Mazur

Nr 3/2008

Opracowała: dr inż. Joanna Karwowska

10-562 Olsztyn ul. Emilii Plater 1,
tel. (089) 5219250, fax (089) 5219259, e-mail: dow@warmia.mazury.pl
www.sporol.warmia.mazury.pl

SPIS TREŚCI

I.	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia.....	3
2.	Bezrobotni mieszkańcy wsi.....	5
II.	FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006	
1.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.03.2008 rok – działania wdrażane przez ARiMR.....	6
b.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.03.2008 rok – działania wdrażane przez Urząd Marszałkowski.....	7
2.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.03.2008rok.....	7
III.	PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006 wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.03.2008r.....	8
2.	Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 – wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.03.2008r.....	9
3.	Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych.....	9
IV.	AKTUALNOŚCI	
1.	Skazenia GMO.....	9
2.	Limity cukrowe.....	10
3.	Premia dla młodych rolników.....	10
4.	Programy rolnośrodowiskowe.....	10
5.	Reforma rynku cukru.....	11
6.	Odszkodowania za dorsze.....	11
7.	PROW - zmieniony.....	12
8.	Działalność nierolnicza.....	12
9.	Rybackie limity.....	12
10.	Wnioski azotanowe.....	13
11.	2% mleka więcej.....	13
12.	Eko-produkty.....	13
13.	Dotacje rolnośrodowiskowe.....	14
14.	Płatności bezpośrednie.....	14
15.	Młody rolnik.....	14
16.	Dopłaty zwierzęce.....	15
17.	Rezygnacja z produkcji cukru.....	15
18.	Dodatkowe ilości mleka.....	15
V.	INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA	
1.	I Kiermasz Wielkanocny.....	16
2.	Konferencja rolnośrodowiskowa.....	16
3.	Konferencja rybacka.....	16

I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

W lutym br. obserwujemy spadek liczby bezrobotnych w stosunku do stycznia o 2 120 osób, tj. o 2,0%. Należy przypuszczać, że od tego momentu, aż do okresu późno jesiennego liczba bezrobotnych w regionie będzie ulegała sukcesywnie spadkowi.

W końcu lutego 2008 roku w województwie warmińsko – mazurskim zarejestrowanych było 101 486 osób, o 28 096 osób, tj. o 21,7%, mniej niż przed rokiem. W kraju, w porównaniu ze styczniem odnotowano spadek liczby bezrobotnych na poziomie podobnym jak w regionie warmińsko – mazurskim (o 1,9%).

W porównaniu do stycznia br. spadek bezrobocia odnotowano w 18 powiatach, natomiast w trzech (elbląskim, iławskim i oleckim) bezrobocie nieznacznie wzrosło. Analiza zmiany poziomu bezrobocia na przestrzeni dwunastu miesięcy (luty 2007 – luty 2008) wykazuje, iż spadek bezrobocia miał miejsce we wszystkich powiatach.

Największy spadek odnotowano w:

- powiecie iławskim – o 35,7%;
- powiecie giżyckim – o 30,7%;
- mieście Olsztynie – o 27,8%;
- powiecie nowomiejskim – o 27,0%;

Stopa bezrobocia w końcu stycznia 2008 roku osiągnęła 19,6%, natomiast w kraju 11,7%. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim jest nadal najwyższa w kraju.

W styczniu 2007 roku stopa bezrobocia wyniosła 24,2%, w kraju 15,1%. Tak więc, roczny spadek stopy bezrobocia dla województwa wyniósł 4,6 pkt proc., a dla całego kraju 3,4 pkt proc., co świadczy o szybszym spadku stopy bezrobocia w regionie niż w kraju.

W porównaniu do grudnia 2007 roku, wskaźnik stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim wzrósł o 0,6 pkt proc., w kraju zaś wzrost wyniósł 0,3 pkt proc.

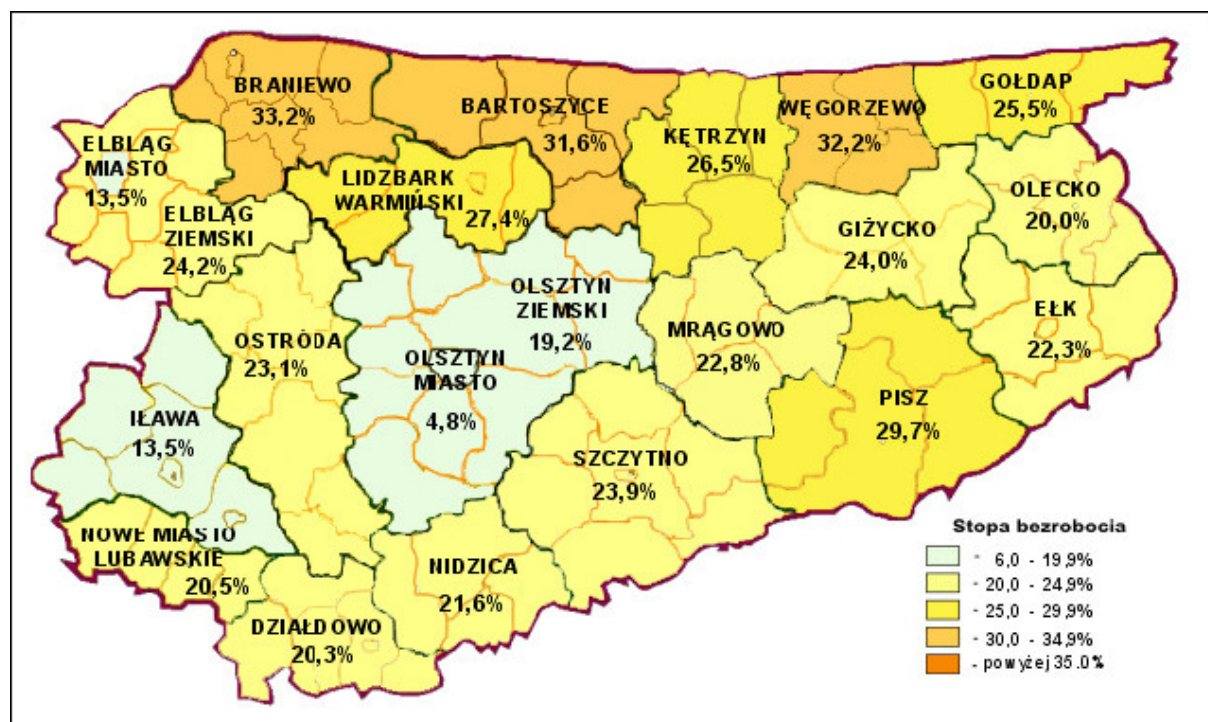
Najwyższa stopa bezrobocia w styczniu 2008 roku występowała w powiatach:

- braniewskim – 33,2%,
- węgorzewskim – 32,2%,
- bartoszyckim – 31,6%,
- piskim – 29,7%.

Najmniejsza stopa bezrobocia charakteryzowały się:

- miasto Olsztyn – 4,8%,
- powiat iławski – 13,5%,
- miasto Elbląg – 13,5%.

Mapa 2. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w styczniu 2008 roku

Według szacunku Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, stopa bezrobocia w regionie warmińsko – mazurskim, w lutym 2008 roku wynosiła 19,2%, a więc była niższa od styczniowej o 0,4 pkt. proc. W kraju, w lutym stopa bezrobocia obniżyła się o 0,2 pkt proc. i wynosiła 11,5%.

Spadek stopy bezrobocia, w granicach od 0,4 do 0,1 punktu, miał miejsce we wszystkich województwach. Najsilniej (o 0,4 punktu procentowego) spadło bezrobocie w województwach lubuskim, opolskim i warmińsko – mazurskim.

W lutym 2008 roku zarejestrowanych zostało 9 736 osób (o 4 561, tj. o 31,9% mniej niż w styczniu 2008 roku), natomiast z ewidencji bezrobotnych wyłączono 11 856 osób (o 2 170 osób, tj. o 22,4%) więcej niż w styczniu br.

W lutym 2007 roku napływ do bezrobocia był o 109 osób niższy, natomiast odpływ wyższy o 158 osób.

Spośród osób **napływających** do ewidencji bezrobotnych w lutym 2008 roku – 8 201 osób, tj. 84,2% stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. W ogólnej liczbie osób napływających ponownie do bezrobocia – 1 204, tj. 14,7%, stanowiły osoby powracające po zakończeniu udziału w aktywnych programach rynku pracy.

Po raz pierwszy zarejestrowało się w lutym 1 535 osób, tj. 15,8%. W okresie dwóch miesięcy 2008 roku do bezrobocia napłynęły 24 033 osoby, z których 14,1% (3 384 osoby) zarejestrowało się po raz pierwszy, pozostałe 85,9% (20 649 osób) bezrobotnych rejestrowało się kolejny raz. W porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku do bezrobocia napłynęło 691 osób mniej.

Z ogółu bezrobotnych, **wyrejestrowanych** z ewidencji urzędów pracy, 4 961 osób (41,8%) podjęło pracę, z tego 4 186 osób pracę niesubsydiowaną i 775 osób pracę subsydiowaną z Funduszu Pracy. W porównaniu do stycznia br., prace podjęły o 594 osoby więcej. W miesiącu sprawozdawczym, w różnych subsydiowanych z Funduszu Pracy formach aktywizacji, uczestniczyło 2 989 osób, a 4 186 osób podjęło pracę niesubsydiowaną. Przed rokiem w lutym, zaktywizowano 3 153 osoby, natomiast pracę na wolnym rynku podjęło 4 230 osób

W okresie styczeń – luty 2008 roku, zaktywizowano dzięki środkom Funduszu Pracy 4 678 osób, a 8 108 podjęło pracę niesubsydiowaną na wolnym rynku. Przed rokiem zaktywizowano dzięki subsydiom FP 5 004 osoby, a 8 780 podjęło pracę niesubsydiowaną.

W lutym 2008 roku w województwie warmińsko – mazurskim odnotowano następujące zmiany:

- Spadła liczba bezrobotnych – w stosunku do stycznia 2008 roku o 2 120 osób, tj. o 2,0%. Natomiast w stosunku do lutego 2007 roku, bezrobocie w regionie spadło o 28 096 osób, tj. o 21,7%.
- Stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 19,2%. W porównaniu do lutego 2007 roku stopa bezrobocia spadła o 4,6 punktu procentowego (w kraju o 3,4 pkt. proc.). Wskaźnik stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim jest nadal najwyższy w kraju.
- W stosunku do lutego 2007 roku spadł, w ogólnej liczbie bezrobotnych, udział młodzieży do 25 roku życia (o 1,3 pkt. proc.) oraz osób długotrwale bezrobotnych (o 4,8 pkt. proc.). Wzrósł natomiast w ogólnej liczbie bezrobotnych udział następujących kategorii: kobiet (o 2,2 pkt. proc.), bezrobotnych z prawem do zasiłku (o 13 pkt. proc.), bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 2,5 pkt. proc.), mieszkańców wsi (o 0,8 pkt. proc.), bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (o 1,1 pkt. proc.) oraz niepełnosprawnych (o 0,7 pkt. proc.).
- Do urzędów pracy wpłynęła wyższa niż przed miesiącem (o 35,7%) liczba ofert pracy. W lutym urzędy pracy dysponowały 4 597 ofertami, z których 59,2% zgłosiły zakłady pracy z sektora prywatnego. Oferty z wolnego rynku stanowiły 34,8% wszystkich zgłoszonych do urzędów miejsc pracy. Większość to oferty pracy subsydiowanej z Funduszu Pracy – 65,2%.

2. Bezrobotni mieszkańcy wsi

Ponad połowa bezrobotnych (52 166 osób, tj. 51,4%) **zamieszkuje na wsi**. Przed rokiem, bezrobotni mieszkańcy wsi w liczbie 65 604 osoby, stanowili 50,6% ogólnej liczby pozostających bez pracy. Obserwujemy zatem w porównaniu z lutym 2007 roku, wzrost udziału tej kategorii bezrobotnych – o 0,8 pkt. proc.

II. FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006

1. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”.

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.03.2008 rok - ARiMR

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota podpisanych umów	Liczba podpisanych umów	Kwota zleceń płatności	Zautoryzowane płatności
1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych	1 755	130 028 176,41	833	119 668 101,61	945
1.2 Ułatwianie startu młodym rolnikom	962	35 000 000,00	700	35 000 000,00	700
1.5 Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych	100	165 141 570,89	73	41 301 175,99	42
2.1 Przywracanie potencjału produkcji leśnej	53	54 720 495,00	35	44 693 904,00	38
2.4 Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa	225	10 171 255,00	131	6 922 188,43	116
2.6 Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	114	5 875 121,00	67	3 797 086,50	60
Razem	3 209	400 936 618,30	1 839	251 382 456,53	1 901

b. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.03.2008r. - Urząd Marszałkowski

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów (wydanych decyzji)	Kwota podpisanych umów (decyzji)
2.2 Scalanie gruntów	0	0	0	0
2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	268	39 096 250,31	139	20 867 779
2.5 Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi	35	40 559 177,00 (wkład Unii)	32	30 549 819 (wkład Unii)
Razem	303	79 655 427,31	171	51 417 598

2. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.03.2008r.

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów	Liczba zautoryzowanych płatności	Kwota zautoryzowanych płatności
1.1 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów – Złomowanie statków rybackich	33	33	6 645 017,84	33	6 645 017,84
1.2 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów- Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia	9	8	1 564 973,00	6	1 206 993,00
2.2 Odbudowa i modernizacja floty rybackiej	15	4	525 472,00		
3.2 Chów i hodowla ryb	43	16	1 480 457,80	9	483 988,00
3.3 Rybacka infrastruktura portowa	2	2	5 884 565,00		
3.4 Przetwórstwo i rynek rybny	25	12	1 456 667,20	6	367 174,40

3.5 Rybołówstwo śródlądowe	12	11	321 635,00	11	318 364,00
4.1 Rybołówstwo przybrzeżne	22	7	1 563 940,80		
4.2 Działania społeczno-ekonomiczne	64	64	2 788 109,68	64	2 460 075,46
4.3 Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne	13	4	3 467 570,00	5	4 335 347,00
4.4 Działania organizacji obrotu rynkowego	5	1	199 476,00		
4.6 Działania innowacyjne	10	7	12 285 226,00	5	1 599 472,00
Razem	253	169	38 183 110,32	139	17 416 431,85

III. PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006 – wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.03.2008r.

Lp.	Nazwa działania	Ilość wniosków	Ilość wydanych decyzji (pozytywnych i odmownych)	Zrealizowane płatności (mln zł) *
1	Renty strukturalne	1 966	1 876	76,82 ^{***}
2	Wspieranie gospodarstw niskotowarowych	2 829	2 701	20,62 ^{***}
3a	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2004	26 932	26 923	86,36
3b	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2005	30 429	30 410	92,78
3c	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2006	31 104	31 077	94,76
4	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt-wnioski złożone po raz pierwszy	2 701	2 545	53,87 ^{***}
5a	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2004	249	207	70,35 ^{***}
5b	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2005	438	388	
5c	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2006	530	492	
6	Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej	4 417	4 361	167,19

7	Wspieranie grup producentów rolnych	3	3	0,86
----------	--	---	---	------

***- płatności zrealizowane dla wniosków złożonych po raz pierwszy oraz wniosków kontynuacyjnych

2. Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.03.2008r.

PROW 2007-2013	Ilość złożonych wniosków	Wnioskowana kwota
Działanie: Renty Strukturalne	344*	371 274,38
Działanie: Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I	203*	9 761 493,40
Działanie: Grupy producentów rolnych	8	**

* liczba wszystkich złożonych wniosków aktualnie rozpatrywanych w biurach powiatowych (bez wycofanych, anulowanych itp.)

** grupy złożyły wniosek o przyznanie pomocy

3. Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych na dzień 31.03.2008r.

	Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych
Liczba rolników ubiegających się o płatności w kampanii 2007	43 820
Ilość decyzji o przyznaniu płatności lub o odmowie przyznania płatności , które zostały wysłane do beneficjentów w kampanii 2007	40 840

V. AKTUALNOŚCI

1. Skażenia GMO

Rolnicy ekologiczni nie chcą upraw genetycznie modyfikowanych w Polsce. Według nich, ryzyko przypadkowego zanieczyszczenia bioprodukcji nasionami GMO jest spore. A to mogłoby narazić wielu rolników ekologicznych na poważne straty.

Według ekologów z Greenpeace, w ubiegłym roku doszło w Europie do 39 przypadków niekontrolowanego skażenia uprawami genetycznie modyfikowanymi. Najbardziej ucierpieli na tym rolnicy produkujący żywność metodami ekologicznymi. Polskie organizacje, skupiające producentów bio, obawiają się, że taka sytuacja może się wkrótce powtórzyć także i u nas. Tym bardziej, że powierzchnia upraw GMO wciąż rośnie. W Polsce wynosi już ponad 340 hektarów.

Tymczasem międzynarodowe koncerty agrochemiczne przekonują, że uprawy GMO wystarczy oddzielić od tradycyjnych za pomocą tak zwanych stref ochronnych. Polscy specjaliści twierdzą jednak, że w naszych warunkach jest to mało realne, ze względu na zbytne rozdrobnienie powierzchni upraw.

Obawy producentów ekologicznych wywołuje także przepis, który zezwala na przypadkowe zanieczyszczenie żywności ekologicznej materiałem GMO. To może zmniejszyć popyt na niektóre produkty bio.

2. Limity cukrowe

Działające w Polsce koncerny cukrowe pod naciskiem Brukseli zrezygnowały z 240 tysięcy ton limitów produkcyjnych. Ale Komisja Europejska uznała, że to za mało. Do 2010 roku będziemy musieli zrezygnować z kolejnych 150 tysięcy ton. Jeżeli firmy nie zdecydują się na ten krok samodzielnie to limity i tak będą obcięte.

Koncerny cukrowe nie miały wyjścia. Stworzony przez Komisję Europejską system zachęt zmusił je do oddania części limitów produkcyjnych w zamian za wysokie rekompensaty. Zgodnie z prawem do końca stycznia przedłużono 17 wniosków o pomoc restrukturyzacyjną. Agencja dokonała ich weryfikacji formalnej i do 15 lutego zakwalifikowaliśmy wszystkie wnioski i stosowne informacje 15 lutego Agencja przekazała Komisji Europejskiej. Komisja Europejska zaakceptowała wszystkie wnioski. W efekcie narodowa kwota produkcji zmniejszy się o 240 tysięcy ton. Ale zdaniem Brukseli to za mało. Jeżeli firmy nie zdecydują się na dodatkowe cięcia trzeba będzie zredukować kwotę w 2010 roku o kolejne 150 tysięcy ton. W całej Unii Europejskiej koncerny cukrowe zgłosiły chęć rezygnacji z prawie 5 milionów ton limitów produkcyjnych. Tymczasem Bruksela chce, aby produkcja do 2010 roku spadła o 6 milionów ton. Dopiero wtedy reforma rynku cukru zostanie zakończona.

3. Premia dla młodych rolników

Ruszył nabór wniosków do działania: ułatwianie startu młodym rolnikom.

O wsparcie mogą ubiegać się osoby, które są już właścicielami gospodarstw, ale nie dłużej niż 14 miesięcy. Liczy się także wiek nie mniej niż 18 i nie więcej niż 40 lat. Kolejny ważny wymóg to powierzchnia gospodarstwa. W zależności od rejonu kraju musi być to średnia wojewódzka lub krajowa. Na przykład na Mazowszu jest to blisko 10 hektarów. Chętnych na 50 tysięcy wsparcia nie brakuje. W pierwszym naborze do rozdysponowania jest 550 milionów złotych. Powinno to wystarczyć dla ponad 11 tysięcy młodych rolników. Największe limity ustalono w województwach mazowieckim, wielkopolskim i lubelskim, najniższy w lubuskim.

4. Programy rolnośrodowiskowe

Nowy program nowe terminy. Od tego roku rolnicy ubiegający się o płatności rolnośrodowiskowe wnioski będą mogli składać tak jak o dopłaty bezpośrednie od połowy marca do połowy maja. Dotychczas terminy składania wniosków o płatności rolnośrodowiskowe były dosyć skomplikowane.

W innym czasie dokumenty składali ci rolnicy, którzy ubiegali się o kolejne płatności a w innym, ci którzy występowali o nie po raz pierwszy. Uproszczenie terminów to jedna z podstawowych zmian w nowym programie, ale nie najważniejsza. Przede wszystkim jest uruchomiony nowy pakiet, który nazywa się ochrona zasobów genetycznych w produkcji roślinnej. Oznacza to, że wsparcie finansowe przysługuje na przykład na zachowanie rodzimych odmian jabłoni takich jak antonówki czy kosztele. Poszerzono także zakres pomocy w produkcji zwierzęcej. Objęto ochroną nowe rasy świń, świnię złotnicką owce wielkopolską objęto także ochroną nowe rasy krów na przykład naszą rasę czerwono białą, czy rasę biało czarną. Zniesiono także tak zwane

strefy priorytetowe. Teraz każdy z pakietów będzie mógł być realizowany na terenie całego kraju. Z jednym wyjątkiem. Tylko na obszarach NATURA 2000 rolnicy będą mogli występować o dotacje związane z ochroną siedlisk ptaków. Wprowadzono także pewne ograniczenia. Na pewno ograniczono możliwość zakładania dużych upraw i to na wniosek organizacji rolniczych aby nie dopuścić do nadużywania tych działań ekologicznych. Problem w tym, że nie wszystkie organizacje ekologiczne z takim rozwiązaniem się zgadzają. Rolnicy zainteresowani przystąpieniem do programu rolnośrodowiskowego pierwsze kroki powinni skierować do doradcy aby przygotować plan, na podstawie którego wypełniany jest wniosek. Muszą też pamiętać o tym, że zobowiązania podejmują na 5 lat.

5. Reforma rynku cukru

Komisja Europejska zdecydowała o przyznaniu pomocy restrukturyzacyjnej dla producentów cukru w zamian za rezygnację z części limitu. Z wnioskami o taką pomoc wystąpiły różne koncerny produkujące cukier w Polsce.

Konieczność zmniejszenia produkcji tego surowca jest związana z unijną reformą rynku cukru. Komisja Europejska chce ograniczyć jego produkcję w całej Unii o 6 mln ton w latach 2008 – 2010. Producenci chcą osiągnąć jak największe korzyści ekonomiczne z tej reformy. Dlatego – licząc na duże rekompensaty – wysłali do Brukseli swoje plany dotyczące likwidacji poszczególnych cukrowni i rezygnacji z upraw buraków cukrowych. Najbardziej niepokojący jest projekt, który przygotowała Krajowa Spółka Cukrowa. Zakłada on zamknięcie cukrowni w Łapach i Lublinie, a także likwidację upraw buraków w woj.: lubelskim, świętokrzyskim, podlaskim. W zamian za rezygnację z części limitu (91, 2 tys. ton), KSC chciałaby otrzymać 78 mln euro unijnej pomocy restrukturyzacyjnej. Pomysły te uznano za szkodliwe dla rozwoju gospodarczego całej wschodniej Polski. W styczniu swoje poważne zastrzeżenia zgłosili ministrowie skarbu i rolnictwa. Od jesieni protestują plantatorzy i załogi cukrowni przeznaczonych do likwidacji. Nie bacząc na to KSC wysłała swój plan restrukturyzacyjny do Brukseli.

6. Odszkodowania za dorsze

W połowie kwietnia ruszy wypłata rekompensat dla rybaków, którzy przestrzegali unijnego zakazu połowów dorszy. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wkrótce rozpocznie przyjmowanie wniosków.

Na żadne odszkodowania nie mogą liczyć ci, którzy nielegalnie wypływali w morze. We wrześniu Komisja Europejska zakazała Polsce kontynuowania połowów dorszy na Bałtyku. Podstawą takiej decyzji były wyliczenia unijnych urzędników o kilkukrotnym przekroczeniu dozwolonych limitów połowowych. Zakaz Brukseli podzielił środowiska rybackie. Część armatorów zapowiedziała wówczas, że wbrew wytycznym nie zrezygnuje z połowów, uznając argument o przełowieniu za niezgodny z prawdą. Zdecydowana większość rybaków zakaz jednak respektowała, dlatego teraz liczy na obiecane, jeszcze w tamtym roku rekompensaty.

O rekompensaty mogą się ubiegać wyłącznie ci, którzy w odpowiednim wniosku, wykażą, że z powodu stosowania się do unijnego zakazu połowów dorszy ponieśli straty.

Do 15 kwietnia rybacy będą mogli składać odpowiednie wnioski do ARiMR i będą po tym terminie otrzymywać stosowne dopłaty. One są od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy złotych. W zależności od wielkości jednostki.

7. PROW - zmieniony

Będzie więcej pieniędzy dla producentów kosztem przetwórców. Resort rolnictwa zapowiada zmianę zasad rozdysponowania funduszy z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Nowe kryteria podziału pieniędzy będą obowiązywać najwcześniej od drugiej połowy roku, gdy ruszy zbieranie wniosków na fundusze z roku 2008. Wspieranie spółdzielczości oraz grup producenckich to priorytet ministerstwa rolnictwa. A to bez dodatkowych pieniędzy nie jest możliwe. Rząd chce, aby dofinansowanie z PROW-u otrzymywali ci przetwórcy, którzy mają podpisane wieloletnie umowy kontraktacyjne z rolnikami, a także ci, którzy wśród udziałowców mają producentów rolnych.

8. Działalność nierolnicza

Nawet 100 tysięcy złotych dotacji dla jednego gospodarstwa. Już niedługo ruszy program wsparcia na różnicowanie działalności w kierunku nierolniczej. Wsparcie to zwrot połowy kosztów związanych z rozpoczęciem czy poszerzeniem działalności gospodarczej.

Pomysłów na to jak wykorzystać fundusze rolnikom nie brakuje. Podstawowe warunki, jakie trzeba spełnić, aby ubiegać się o dotacje to ubezpieczenie w KRUSIE oraz pobieranie dopłat bezpośrednich. Liczy się także miejsce zamieszkania. Może to być gmina wiejska lub miejsko-wiejska, ale posiadająca nie więcej niż 5 tysięcy mieszkańców.

Działanie kierowane jest do tych rolników, którzy na co dzień prowadzą działalność rolniczą. Mogą oni prowadzić także usługi poczynawszy od turystycznych, drobne przetwórstwo, drobne usługi transportowe, usługi związane z budownictwem. Lista działalności jest bardzo długa. Ale najważniejsze to mieć pomysł i pewność, że przedsięwzięcie przyniesie dodatkowe dochody. Na opracowanie tak zwanego ekonomicznego planu operacji rolnicy mają jeszcze sporo czasu.

9. Rybackie limity

Coraz więcej polskich rybaków wyrzuca dorsze z powrotem do morza. Jak twierdzą, to efekt drastycznie niskich limitów połowowych i kar, jakie Bruksela nałożyła w ubiegłym roku na krajowych armatorów.

W tym roku polscy rybacy teoretycznie wyłowią około 12 i pół tysiąca ton dorszy. W praktyce mogą o 800 ton mniej. To efekt ubiegłorocznego konfliktu między naszymi rybakami a Brukselą, w wyniku którego przez najbliższe 4 lata musimy ograniczyć połowy o 8 tysięcy ton. Za przekroczenie limitów grożą duże kary. Pozbywanie się niedozwolonej ilości ryb to jedyny sposób na uniknięcie kolejnych kar, za przekroczenie wyznaczonych na ten rok limitów połowowych. Tymczasem w ubiegłym tygodniu, resort rolnictwa zapowiedział, że w połowie przyszłego miesiąca ruszy wypłata odszkodowań za przymusowy postój w portach, spowodowany unijnym zakazem połowów. Wysokość odszkodowań wahać się będzie od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy złotych. Zależać będzie od wielkości jednostki. Pieniądzy nie dostaną tylko ci, którzy wbrew zakazowi kontynuowali łowienie dorszy.

10. Wnioski azotanowe

Rolnicy, którym nie udało się skorzystać z działania na dostosowanie do unijnych standardów mają szansę teraz. W programie modernizacji gospodarstw rolnych na budowę płyt obornikowych przysługuje im zwrot 75% poniesionych kosztów. Aby to było możliwe Agencja Restrukturyzacji wnioski azotanowe musi rozpatrzyć w pierwszej kolejności. Zdaniem Agencji Restrukturyzacji nie ma żadnych obaw. Umowy będą podpisane z rolnikami do końca kwietnia. Aby Agencja Restrukturyzacji mogła podpisywać umowy z rolnikami potrzebna jest akredytacja Ministerstwa Finansów. Na decyzje z programu modernizacji gospodarstw rolnych czeka ponad 18 tysięcy rolników.

11. 2% mleka więcej

Od kwietnia każdy kraj będzie mógł wyprodukować o 2% mleka więcej. Zdaniem ekspertów to początek końca systemu limitowania produkcji mleka.

Polska od dawna domagała się liberalizacji systemu kwot mlecznych w Unii Europejskiej. Ogranicza to rolników oraz mleczarnie, które nie mogą zwiększyć produkcji.

Podjęcie decyzji o zwiększeniu kwot mlecznych będzie oznaczało, że narodowy limit wzrośnie w sezonie 2008/2009 z 9,35 do 9,56 milionów ton. Polska domagała się jeszcze większego wzrostu nawet 5%-owego. Ale wobec sprzeciwu Niemiec, Austrii i Portugalii, przyjęto kompromisową formułę 2%. Zdaniem przedsiębiorców takie wzrosty powinny teraz następować, aż do momentu zlikwidowania obecnego systemu kwotowania. Całkowite uwolnienie produkcji mleka w Unii Europejskiej ma nastąpić w 2015 roku. Zdaniem ekspertów dzięki temu nastąpi znaczny wzrost produkcji i eksportu artykułów mleczarskich przez państwa Wspólnoty.

12. Eko-produkty

Polscy producenci żywności ekologicznej protestują przeciwko dopuszczeniu do sprzedaży eko-produktów zanieczyszczonych GMO. Taką możliwość stworzyła Komisja Europejska, która na wniosek Rady, przyjęła rozporządzenie.

Feralny, zdaniem producentów przepis, zacznie obowiązywać od stycznia przyszłego roku. Według niego, zanieczyszczenie produktów ekologicznych materiałem genetycznie modyfikowanym będzie dopuszczalne. Jest jednak warunek. Obecność GMO musi być przypadkowa i nie przekraczać 0,9%. Jest to nowość w tym rozporządzeniu, gdyż stare rozporządzenie określa całkowity zakaz obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Natomiast nowe, dopuszcza zgodnie z europejskim systemem bezpieczeństwa żywności. Jednak już teraz organizacje skupiające producentów żywności ekologicznej snują czarne scenariusze. Według nich, wprowadzenie tak łagodnego przepisu ograniczy sprzedaż produktów. Konsumenci stopniowo stracą zaufanie do certyfikowanej żywności ekologicznej, uważając wszystkie produkty bio, za potencjalnie skażone GMO.

Wprowadzenie bardziej liberalnych przepisów to efekt rozszerzającej się powierzchni upraw GMO w Europie, ale wraz z ich popularnością rośnie też liczba przypadków zanieczyszczania upraw konwencjonalnych - pyłkami roślin transgenicznych.

13. Dotacje rolnośrodowiskowe

Rolnicy mogą ubiegać się o dotacje rolnośrodowiskowe. Niektórzy podchodzą nieufnie, ale wielu program już wciągnął. Wnioski można składać do połowy maja.

Przygotowanie dokumentów nie powinno sprawić kłopotów rolnikom, którzy już uczestniczą w programie i muszą złożyć tak zwane wnioski kontynuacyjne. Takich osób jest ponad 70 tysięcy. Przystąpienie do programu po raz pierwszy wiąże się z przygotowaniem pięcioletniego programu rolnośrodowiskowego.

Rolnicy, którzy zdecydują się na przystąpienie do programu związanego z ochroną ginących gatunków ptaków czy siedlisk przyrodniczych muszą sporządzić odpowiednią dokumentację. W skrajnych przypadkach potrzebnych jest dwóch ekspertów: ekspert od ornitologii celem określenia czy na naszych łąkach jest akurat tych 10 ptaków które postanowiliśmy chronić z dopłatą dla rolników i 9 wariantów siedlisk przyrodniczych.

W programie można też dostać dotacje na ochronę zasobów genetycznych roślin i zwierząt w rolnictwie. Dotyczy to na przykład starych odmian jabłoni, czy grusz. Wystarczy mieć 12 co najmniej 15 - to letnich drzew minimum 4 gatunków lub odmian. Płatność, jaka na to przysługuje to ponad 2 tysiące złotych do hektara rocznie. Niewiele niższe są dotacje do ekologicznych sadów.

14. Płatności bezpośrednie

Rolnicy mogą już ubiegać się o płatności bezpośrednie. Dokumenty można składać osobiście w powiatowych biurach Agencji Restrukturyzacji lub wysyłać pocztą. To już piąta kampania przyjmowania wniosków obszarowych.

W tym roku po raz pierwszy o nowe płatności będą mogli ubiegać się producenci tak zwanych owoców miękkich a dokładnie truskawek i malin. Jest jednak podstawowa zasada, że są to producenci owoców i malin do przetwórstwa. Aby dostać płatności trzeba udowodnić, że owoce są sprzedawane do przetwórstwa. Do wniosku należy zatem dołączyć umowę z firmą, która jest na liście Agencji Restrukturyzacji. Jeżeli taka umowa nie pojawi się do dnia 31 lipca rolnik otrzyma odmowę przyznania płatności można powiedzieć z sankcjami nałożonymi z tytułu podania nieprawdy. Problem w tym, że nie ma jeszcze wykazu zakładów, z którymi można podpisywać umowy. Taka lista dopiero powstanie. Na wypełnienie i złożenie wniosków rolnicy mają czas do 15 maja.

15. Młody rolnik

Trwa nabór wniosków na program pomocy dla młodych rolników Agencja Restrukturyzacji ma już akredytację i czeka tylko na rozporządzenie ministra finansów. Dzięki temu możliwa będzie wypłata premii.

Do tej pory do Agencji Restrukturyzacji zgłosiło się 1875 młodych rolników, którzy chcą otrzymać 50 tysięczną premię. Oznacza to, że do rozdysponowania jest jeszcze 75% z dostępnych pół miliarda złotych funduszy. Tym razem udało się uniknąć wielogodzinnych kolejek, które jeszcze w listopadzie były zmorą rolników. Agencja Restrukturyzacji stara się teraz o akredytację programu wsparcia modernizacji gospodarstw. Wnioski są już złożone, ale ich sprawdzanie, a co najważniejsze wypłata pieniędzy jeszcze się nie rozpoczęły. A już na przełomie marca i kwietnia ma ruszyć zbieranie wniosków na dwa kolejne programy: pomoc dla przetwórców rolno-spożywczych oraz na tworzenie poza rolniczych miejsc pracy. Do tej pory Agencja

Restrukturyzacji rozpoczęła wypłaty tylko rent strukturalnych oraz dotacji dla słabych gruntów.

16. Dopłaty zwierzęce

Wyższe dopłaty do łąk i pastwisk dla producentów bydła, owiec, kóz i koni wprowadzono po raz pierwszy w ubiegłym roku. Ich podstawowym celem było wykluczenie z systemu tak zwanych rolników z Marszałkowskiej, którzy nie mają żadnej hodowli. Problem w tym, że z systemu dopłat paszowych wypadli prawdziwi rolnicy.

Wynika z tego, że osoby, które miały dwa lata wcześniej stada zwierząt już dzisiaj tych zwierząt nie posiadają a dopłaty otrzymują, a ci którzy przejęli gospodarstwa wraz ze zwierzętami po pierwszym kwietnia lub dopiero rozpoczęli hodowlę takich dopłat w tym roku nie dostali. Zdaniem ministerstwa rolnictwa wszystkiego nie da się zmienić. Okres referencyjny przyjęty w ubiegłym roku musi pozostać. Pewne uproszczenia jednak wprowadzono. Zmieniła się możliwość przejęcia tych płatności przez tak zwanych przejmujących gospodarstwo w wyniku przekazania na rentę strukturalną, zmiana formy posiadania przejścia na przykład z formy spółka cywilna na spółka z o.o.

Wnioski o przyznanie dopłat można składać do 15 maja.

17. Rezygnacja z produkcji cukru

Jeszcze w styczniu koncerny cukrowe pod naciskiem Brukseli zgłosiły chęć rezygnacji z produkcji 240 tysięcy ton limitów. Komisja Europejska uznała, że to za mało. Firmy mają czas do końca miesiąca, aby „sprzedać” kolejne 150 tysięcy ton. I wszystko wskazuje, że wszyscy to zrobią.

Redukcje limitów produkcji cukru wiążą się z ograniczeniem uprawy buraka cukrowego, ale też z wyhamowaniem potencjału produkcyjnego.

Wszystko wskazuje na to, że polski limit narodowy zmniejszy się o 390 tysięcy ton. A to oznacza jedno bez importu się nie obędzie. Reforma unijnego rynku cukru to problem nie tylko producentów cukru. Także plantatorów buraków. Gwarantowana cena skupu spadnie w tym roku do 28 euro za tonę.

Do reformy rynku cukru Unia Europejska została zmuszona przez Światową Organizację Handlu. Unijny cukier był trzykrotnie droższy od tego ze światowych rynków. Było go za dużo, a nadwyżki Bruksela wypychała na rynki trzecie dotując eksport.

18. Dodatkowe ilości mleka

W roku 2008/09 polscy rolnicy będą mogli wyprodukować dodatkowo ponad 350 tysięcy ton mleka. Zwiększenie kwoty mlecznej oznacza możliwość rozwinięcia produkcji przez rolników. Jednak trzeba sobie również zdawać sprawę z tego, że zwiększona podaż surowca może doprowadzić do znacznego obniżenia cen jego skupu. Jeszcze nie tak dawno rolnicy zajmujący się produkcją mleka bardzo obawiali się przekroczenia przyznanых im kwot mlecznych, a w wielu rejonach kraju, dokupienie kwoty na wolnym rynku było niemożliwością. Obecnie ta sytuacja ulega zmianie. I to zmianie tak zasadniczej, iż może się okazać, że zabraknie chętnych do rozwijania produkcji mleka. A wszystko przez to, że od kwietnia polscy rolnicy będą mogli produkować w sumie 9,568 mln ton mleka rocznie - wynika z przyjętej przez kraje

członkowskie UE propozycji Komisji Europejskiej. Oznacza to, że prawie 190 tys. (dodatkowych) ton mleka nasi rolnicy będą mogli wyprodukować w przyszłym roku. Z rezerwą z zeszłego roku włącznie, w roku 2008/09 będziemy mieli dodatkowo ponad 350 tys. ton. Ma to być krok ku zapowiadanej przez KE całkowitemu zniesieniu kwotowania produkcji mleka z końcem marca 2015 roku. Zwiększenie kwoty mlecznej oznacza możliwość rozwinięcia produkcji przez rolników.

V. INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA

1. I Kiermasz Wielkanocny

Dnia 19 marca 2008 roku odbył się I Kiermasz Wielkanocny połączony z konferencją nt. „Produkty i potrawy lokalne kluczem do promocji regionu oraz rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”.

Na kiermaszu można była zobaczyć ozdoby wielkanocne, zapoznać się z tradycją Świąt Wielkiej Nocy, spróbować tradycyjnych wyrobów regionalnych oraz kupić niektóre ozdoby i produkty.

Zostały także wręczone nagrody ufundowane przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za zajęcie I miejsca w konkursie o najpiękniejszy stół wielkanocny.

2. Konferencja rolnośrodowiskowa

Dnia 19 marca 2008 roku odbyła się konferencja zamykająca realizację projektu „Promocja płatności rolnośrodowiskowych i różnicowania w kierunku działalności nierolniczej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach PROW 2007-2013”.

Konferencja zorganizowana została przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Warmińsko-Mazurską Izbę Rolniczą. Omawiane były na niej tematy związane z Naturą 2000, przepisy dotyczące płatności rolnośrodowiskowych oraz przedstawiono gatunki roślin i zwierząt, które znajdują się pod ścisłą ochroną.

3. Konferencja rybacka

Dnia 28 marca 2008 roku w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie odbyła się konferencja pt. „Wędkarstwo mazurskim produktem turystycznym”. Głównymi zagadnieniami była ocena warunków środowiskowych oraz infrastruktury obszaru działania Związku Stowarzyszeń LGD 9 w kontekście uprawiania turystyki wędkarskiej.

W konferencji uczestniczyli pracownicy Departamentu, którzy omówili zagadnienie wdrażania racjonalnej gospodarki rybackiej na Wielkich Jeziorach Mazurskich.

Biuletyn opracowano na podstawie danych:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa,
- oraz informacji prasowych.